

Хід реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення»

Інформаційно-
аналітичний звіт
з 09 вересня 2024 року
по 16 червня 2025 року

Підготовлено для використання під час комунікативних регіональних зустрічей (круглих столів) «Хід реалізації та перші результати Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» із стейкхолдерами системи надання безоплатної правничої допомоги, що задіяні (можуть бути задіяні) для реалізації цілей Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення.

Зміст

I. Загальна інформація	3
II. Статистична інформація за результатами реалізації Програми протягом (з 09 вересня 2024 року по 16 червня 2025 року).....	4
III. Аналітична інформація щодо деяких питань під час реалізації Програми	6
IV. Аналітична інформація щодо деяких викликів (проблематики) реалізації Програми.....	12
Додаток 1.....	15
Додаток 2	17
Додаток 3	19
Проблемні питання реалізації через призму результатів 23-х регіональних круглих столів	25
Перелік актів, які регулюють питання медіації у системі надання безоплатної правничої допомоги	39

[Брошури про Програму відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення](#)

I. Загальна інформація

31 липня набрав чинності Порядок реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення», затверджений наказом Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора від 22.07.2024 року № 2176/5/501/176 (далі – Програма).

Програма реалізується на базі системи надання безоплатної правничої допомоги (далі – система надання БПД) з 09 вересня 2024 року. Координаційному центру з надання правничої допомоги (далі – Координаційний центр) доручено вжити вичерпних заходів, необхідних для реалізації Програми.

Реалізація Програми на базі центрів супроводжується низкою функцій та завдань, які виконують Координаційний центр, центри з надання безоплатної правничої допомоги (далі – центри) та інші учасники Програми відповідно до визначеного механізму, а також систематичною комунікацією з суб'єктами, задіяними у Програмі (медіатори, дізнавачі, слідчі, прокурори, адвокати, уповноважені працівники органів з питань пробації, психологи, суб'єкти, які можуть готувати соціально-психологічну характеристику неповнолітнього, включно з його криміногенними потребами, надавати консультативну підтримку з питань визначення заходів ресоціалізації неповнолітнього, їх реалізації).

Програма є новим та єдиним нормативно-правовим актом в Україні, що визначає застосування відновного правосуддя до учасників кримінально-правових конфліктів, і, відповідно, її механізм реалізації потребує додаткової уваги з боку правничої спільноти, громадянського суспільства, державних органів, установ соціального захисту, організацій приватного та громадського сектору, які можуть бути задіяні у реалізації аспекту ресоціалізації.

Механізм реалізації Програми (схематично):

Про передумови запровадження Програми див. у додатку 3.

II. Статистична інформація за результатами реалізації Програми протягом (з 09 вересня 2024 року по 16 червня 2025 року).

1) Кількість випадків, у яких до центрів надійшли згоди на участь у Програмі від потерпілих та неповнолітніх в розрізі областей та суб'єктів, які передали такі згоди до центру:

Найменування пілотного регіону (область)	Дізнавач	Слідчий	Прокурор	Захисник/ представник потерпілого
Вінницька	1	9	6	1
Волинська	1	5	1	0
Дніпропетровська	2	4	2	0
Донецька	0	0	0	0
Житомирська	1	4	6	0
Закарпатська	3	4	1	0
Запорізька	0	4	0	0
Івано-Франківська	1	3	1	0
Київська	0	2	1	0
м. Київ	0	2	1	0
Кіровоградська	2	3	0	0
Львівська	2	2	0	0
Луганська	0	0	0	0
Миколаївська	1	2	1	0
Одеська	0	0	0	0
Полтавська	0	8	0	0
Рівненська	1	6	2	0
Сумська	3	5	3	0
Тернопільська	0	2	0	0
Харківська	1	0	0	0
Херсонська	0	0	0	0
Хмельницька	0	6	2	0
Черкаська	1	1	3	0
Чернівецька	3	1	1	0
Чернігівська	0	5	0	0

Найменування пілотного регіону (область)	Дізнавач	Слідчий	Прокурор	Захисник/ представник потерпілого
ВСЬОГО:	23	78	31	1

Станом на 16 червня 2025 року згоди на участь у Програмі не надходили у межах Донецької, Луганської, Одеської, Херсонської областей. Найбільше згод на участь у Програмі надійшло з Вінницької, Житомирської, Сумської областей.

Усі згоди на участь у Програмі дізнавачі, слідчі, прокурори, адвокати надсилають за встановленою формою разом із супровідним листом на єдину регіональну пошту відповідного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги, що використовуються для залучення захисника у кримінальному провадженні через систему надання БПД (перелік адрес електронної пошти зазначено у додатку 1 до цього інформаційно-аналітичного звіту).

В кожному центрі створено спеціальний структурний підрозділ, що відповідає за реалізацію Програми та забезпечення надання послуг з медіації. У додатку 2 до цього інформаційно-аналітичного звіту можна містяться контакти дані відповідальних осіб відділів забезпечення проведення медіації управління

2) Кількість виданих медіаторам доручень для надання послуг з медіації у межах Програми:

№ з/п	Найменування пілотного регіону (область)	Кількість виданих доручень	Кількість кримінальних проваджень	Результат		
				В роботі	Відмова сторони (ін)	Укладено угоду
1	Вінницька	21	17	3	5	9
2	Волинська	9	7	2	3	2
3	Дніпропетровська	10	8	3	1	4
4	Донецька	0	0	0	0	0
5	Житомирська	11	11	4	1	6
6	Закарпатська	8	8	5	0	3
7	Запорізька	5	4	2	0	2
8	Івано-Франківська	5	5	1	0	4
9	Київська	4	3	2	0	1
10	м. Київ	4	3	0	2	1
11	Кіровоградська	7	5	0	1	4
12	Луганська	0	0	0	0	0
13	Львівська	5	4	0	2	2
14	Миколаївська	5	4	2	0	2
15	Одеська	0	0	0	0	0

№ з/п	Найменування пілотного регіону (область)	Кількість виданих доручень	Кількість кримінальних проваджень	Результат		
				В роботі	Відмова сторони (ін)	Укладено угоду
16	Полтавська	9	8	1	3	4
17	Рівненська	9	9	2	4	3
18	Сумська	14	11	2	1	8
19	Тернопільська	3	2	0	1	1
20	Харківська	2	1	0	0	1
21	Херсонська	0	0	0	0	0
22	Хмельницька	9	8	2	1	5
23	Черкаська	7	5	1	2	2
24	Чернівецька	5	5	1	1	3
25	Чернігівська	6	5	0	1	4
	ВСЬОГО:	158	133	33	29	71

III. Аналітична інформація щодо деяких питань під час реалізації Програми

1) Кваліфікація кримінальних правопорушень у кримінальних провадженнях, у межах яких дізнавачами, слідчими, прокурорами до центрів передані згоди на участь у Програмі.

У відсотковому значенні розподіляються наступним чином:

80% - тяжкі злочини за різними статтями Кримінального кодексу України (далі – КК України) (зокрема, частина 1 статті 121, частина 4 ст. 185, частина 4 ст. 186, частина 2 ст. 286, частина 2 ст. 289 КК України);

15% - нетяжкі злочини за різними статтями КК України (зокрема, частина 1 ст. 122, частина 4 статті 185, частина 2 ст. 296 КК України).

5% - кримінальні проступки (частина 1 ст. 125, частина 1 статті 126, частина 1 ст. 190 КК України).

Таким чином, в більшості випадків медіатори у межах Програми були задіяні для врегулювання кримінально-правових конфліктів щодо вчинення:

- крадіжок;
- грабежів;

- порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами;
- незаконного заволодіння транспортним засобом;
- тілесних ушкоджень різної тяжкості;
- шахрайства;
- хуліганства, в тому числі, вчиненого групою осіб;
- несанкціонованого втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж;
- викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження;
- інших кримінальних правопорушень.

2) Домовленості, яких досягають потерпілий та неповнолітній підозрюваний (обвинувачений) у межах Програми, включно щодо додаткових засобів ресоціалізації. Відомості про врахування судом участі участі неповнолітнього у Програмі.

Станом на 16 червня 2025 року у межах реалізації Програми між сторонами медіації – неповнолітнім (за згодою його законного представника) та потерпілим **було укладено 71 угоду за результатами медіації.**

Аналізуючи домовленості щодо яких сторони медіації дійшли згоди у межах проведених медіацій, можна виділити наступні умови (наведені в порядку ранжування, починаючи з найбільш часто визначених):

- сторони досягли згоди щодо примирення між собою;
- неповнолітній(я) визнав завдану вчиненим кримінальним правопорушенням шкоду та вибачився перед потерпілим(ою);
- неповнолітній(я) повністю відшкодував(ла) шкоду чи зобов'язується вжити заходів до повного відшкодування шкоди в певний строк;
- потерпілий(а) жодних претензій щодо відшкодування шкоди не має, вибачення прийняв(ла);
- неповнолітній зобов'язується виконати рекомендовані органом пробації/установами/організаціями/іншими суб'єктами, діяльність яких спрямована на розвиток та ресоціалізацію неповнолітніх, узгоджені заходи ресоціалізації та розвитку.

Станом на 25 березня 2025 року у 13 випадках за результатами медіацій, зокрема в угоді за результатами медіації сторони підтвердили, що зобов'язання виконані до укладення угоди.

В 18 випадках угодою за результатами медіації передбачено, що частина зобов'язань (відшкодування шкоди та/або виконання заходів ресоціалізації) буде виконуватись неповнолітніми протягом певного часу, після підписання угоди.

З них, станом на 25 березня 2025 року:

- у 5-ти випадках центри отримали письмові повідомлення від сторони(ін) про повне відшкодування зобов'язань;
- в 7-ми випадках ще не сплинув строк виконання зобов'язань (станом на 25 березня 2025 року);
- у 6-ти випадках сторони не повідомили центр про виконання зобов'язань після закінчення строку, в який вони взяли на себе зобов'язання поінформувати центр.

За цей період до центрів надійшло **32 вироки / ухвали** у межах кримінальних проваджень щодо неповнолітніх, які брали участь у Програмі.

За результатами аналізу рішень вбачається, що у 20 вироках/ухвалах судами була врахована участь неповнолітніх у Програмі при прийнятті рішення по неповнолітнім, у 12 випадків – рішення суду не містять інформації про участь неповнолітніх у Програмі.

Так, у 5-х вироках у кримінальних провадженнях щодо тяжких злочинів (грабіж, незаконне заволодіння транспортним засобом за попередньою змовою групою осіб, вчинене з проникненням до сховища та втягнення неповнолітнього у протиправну діяльність, крадіжка), вбачається, **що судом врахована участь неповнолітніх у Програмі** та досягнення згоди щодо примирення з потерпілим, визначення способів та строків усунення наслідків, спричинених кримінальним правопорушенням. Зокрема, у мотивувальній частині вироків зазначено, що участь у Програмі, серед іншого, є обставиною, яка відповідно до статті 69 КК України пом'якшує покарання обвинуваченого. Судом призначені узгоджені покарання (пробаційний нагляд / позбавлення волі на п'ять років без конфіскації майна та звільнення від відбування покарання з випробуванням іспитовим строком) та затверджено угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним (у 2-х кримінальних провадженнях).

В одному випадку ухвалою суду закрито кримінальне провадження щодо вчинення нетяжкого злочину (умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження) у зв'язку з відмовою потерпілого від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України. У мотивувальній частині судом зазначено, що згідно Інформації щодо результатів участі неповнолітнього у Програмі "учасники даної Програми надали згоду на звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності, відповідно Програма відновлення завершилася успішно". Таким чином, судом **врахована участь неповнолітнього у Програмі**, поряд з цим ухвала не містить посилання на укладену між потерпілим та неповнолітнім угоду за результатами медіації. Як вбачається з вказаної угоди, яка направлена медіатором до центру, неповнолітній взяв на себе відповідальність за наслідки кримінального правопорушення, визнав завдану вчиненим кримінальним правопорушенням шкоду, вибачився перед потерпілим, а потерпілий прийняв вибачення неповнолітнього. Сторони досягли згоди щодо примирення між собою. Неповнолітній взяв на себе зобов'язання до закінчення досудового розслідування відшкодувати потерпілому гроші за лікування. Сторони вирішили, що не мають один до одного жодних претензій і вважають, що неповнолітній може бути звільнений від кримінальної відповідальності.

У цих 6-ти випадках медіація у межах Програми проводилася в період, коли тривало досудове розслідування. Угоди за результатами медіації, направлені

медіаторами до центрів, були спрямовані слідчому / прокурору до початку судового розгляду.

За результатами аналізу **5-х інших судових рішень** вбачається, що ухвали/ вироки суду **не містять інформації про участь неповнолітніх у Програмі**, що не дає змоги зробити висновок чи було судом взято до уваги результати участі підозрюваних (обвинувачених) у процесі відновного правосуддя, зокрема:

- у 1-ому випадку (кримінальне провадження щодо вчинення нетяжкого злочину - умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження) ухвалою суду було закрито кримінальне провадження у зв'язку з відмовою потерпілого від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України. Слід відмітити, що потерпілий та неповнолітній під час досудового розслідування не брали участь у Програмі, оскільки відповідні згоди сторін, оформлені належним чином, були направлені до центру після направлення прокурором до суду обвинувального акту. Вже на стадії судового розгляду сторони брали участь у медіації, за результатами якої уклали угоду і, серед іншого, досягли згоди про те, що потерпілий у зв'язку з відшкодуванням завданої йому шкоди зобов'язується з'явитися в судове засідання та подати заяву про закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою від обвинувачення, а неповнолітній зобов'язується протягом місяця виконати рекомендовані органом пробації заходи шляхом звернення до психолога. Після закриття судом кримінального провадження до центру надійшло повідомлення від прокурора про те, що закриття кримінального провадження стало можливим, в тому числі, із застосуванням Програми.
- у 1-ому випадку (кримінальне провадження щодо вчинення кримінального проступку - шахрайство) ухвалою суду було закрито кримінальне провадження та звільнено неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням з потерпілим та відшкодуванням завданих збитків, керуючись ст. 46 КК України. На стадії досудового розслідування сторони брали участь у медіації, за результати якої уклали угоду і, серед іншого, досягли згоди про те, що неповнолітній зобов'язується відшкодувати завдану потерпілому шкоду шляхом виплати грошових коштів до початку розгляду кримінального провадження в суді (до першого судового засідання);
- у 1-ому випадку (кримінальне провадження щодо вчинення тяжкого злочину - крадіжка, поєднана з проникненням до сховища та вчинена в умовах воєнного стану) вироком суду було затверджено угоду про визнання винуватості, визнано неповнолітнього винуватим у вчиненні кримінального правопорушення та призначено покарання у вигляді пробаційного нагляду. Слід відмітити, що сторони брали участь у Програмі на стадії досудового розслідування та судового розгляду. Як вбачається з умов угоди за результатами медіації сторони досягли примирення, потерпілим не заявлено вимог щодо відшкодування шкоди та компенсації завданих збитків, а неповнолітнім взято зобов'язання відвідувати соціального педагога з метою розвитку навичок спілкування з батьками та оточуючими. Також, сторони дійшли згоди про намір повідомити у судовому засіданні про результати укладання такої угоди;
- у 1-ому випадку (кримінальне провадження щодо вчинення тяжкого злочину - умисне тяжке тілесне ушкодження) вироком суду визнано неповнолітнього винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень та призначено покарання у вигляді позбавлення волі та звільнено його від відбування

покарання з випробуванням, встановивши йому іспитовий строк на один рік. У цій справі сторони також брали участь у Програмі протягом досудового розслідування та судового розгляду. Угода за результатами медіації була підписана сторонами в день ухвалення вироку суду. При цьому, вбачається, що угода фіксує взяті неповнолітнім на себе зобов'язання про відшкодування завданих збитків (грошових коштів) з розстроченими платежами, виконання додаткових заходів ресоціалізації у вигляді проведення корекційної роботи неповнолітнього з психологом та проведення бесід виховного характеру з батьками неповнолітнього. Також сторони домовилися про намір повідомити у судовому засіданні про результати укладання такої угоди та передачу копії угоди суду для врахування при прийнятті рішення щодо відповідальності неповнолітнього;

- у 1-ому випадку (кримінальне провадження щодо вчинення тяжкого злочину - таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинена в умовах воєнного стану) вироком суду визнано неповнолітньою винною у скоєнні кримінального правопорушення та призначено покарання із застосуванням ч.1 статті 69, ч.1, 2 статті 101 КК України у виді пробаційного нагляду, строком на 1 рік. В мотивувальній частині рішення суд посиляється на документи, отримані після участі неповнолітньої в Програмі, а саме:

“...в судовому засіданні були дослідженні докази, що підтверджують вину ... у вчиненні кримінального правопорушення:...

- згода на участь у програмі відновного правосуддя (том № 2 матеріалів к.п. а.с. 42-47);
- результати відновного правосуддя з ЦБПД (том 2 матеріалів к.п. а.с. 50-58);...”.

Поряд з цим, суд в своєму рішенні не спирається на ці докази, як обставини, що пом'якшують покарання обвинуваченої.

У цій справі сторони брали участь у Програмі протягом досудового розслідування та в процесі медіації була укладена угода за результатами.

Додаткові заходи ресоціалізації, які зазначаються в угодах за результатами медіації у межах Програми¹:

- «протягом 2025 року неповнолітній буде залучатись та здійснювати допоміжні дії щодо проведення суспільних/громадських заходів у ____ філії КЗ «Центр розвитку культури і дозвілля» _____ за попереднім запрошенням завідувача будинком культури»;
- «проходження пробаційної програми «Подолання агресивної поведінки»»;
- «звернення до психолога КЗ «_____ спеціальної школи»»;
- «відвідування неповнолітнім соціального педагога ____ ліцею ____ селищної ради з метою розвитку навичок спілкування з батьками та оточуючими»;
- «проведення неповнолітнім самостійної роботи, спрямованої на підвищення рівня самоконтролю та саморегуляції, опанування технік по зниженню емоційної напруги»;
- «підтримка з боку сім'ї для забезпечення розвитку самодисципліни»;

¹ Найменування організації знеособлено з метою збереження конфіденційної інформації.

- «проведення корекційної роботи неповнолітнього з психологом з метою сприяння зменшенню агресивних проявів; проведення бесід виховного характеру з батьками неповнолітнього»;
- «участь неповнолітнього у соціально-корисних видах зайнятості» (наприклад, надання допомоги постраждалим внаслідок воєнний дій, шляхом участі у соціальних проєктах; надання допомоги вимушено переміщеним особам, зокрема фасування і розвантаження гуманітарної допомоги; долучення до волонтерства на користь оборони України (плетіння маскувальних сіток);
- «проходження пробаційної програми «Зміна прокримінального мислення».

3) Отримання консультативної підтримки з питань визначення та обрання додаткових засобів ресоціалізації щодо конкретного неповнолітнього, що можуть бути передбачені угодою за результатами медіації.

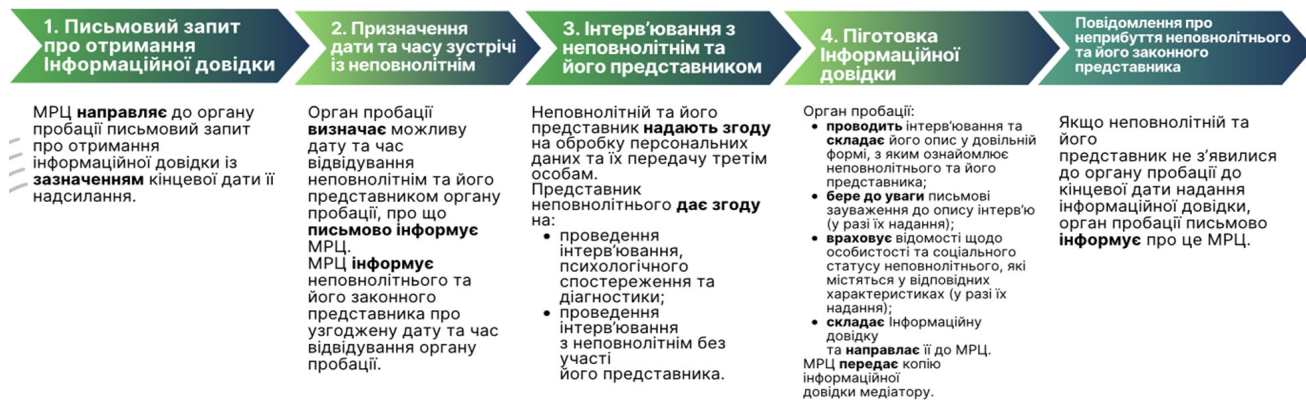
З метою реалізації у межах Програми аспекту ресоціалізації, 27 вересня 2024 року Координаційним центром та Державною установою «Центр пробації» підписано спільний наказ «Про затвердження Порядку взаємодії міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги та уповноважених органів з питань пробації у межах реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» (далі – Порядок взаємодії).

Порядком взаємодії передбачено, що за запитом центру уповноважений орган з питань пробації (далі - орган пробації) надає консультативну підтримку з питань обрання можливих додаткових засобів ресоціалізації та розвитку особистості конкретного неповнолітнього, який є підозрюваним чи обвинуваченим у вчиненні кримінального правопорушення (далі – неповнолітній) та готує інформаційну довідку органу пробації щодо неповнолітнього.

Станом на 16 червня 2025 року органами пробації одержано запити центрів відносно 151 неповнолітніх. Органами пробації підготовлено та надано до центрів 111 інформаційну довідку органу пробації щодо неповнолітніх. Відносно 35 неповнолітніх інформаційні довідки не надано у зв'язку з тим, що неповнолітні та їх представники до органів пробації не з'явилися, про що органами пробації поінформовано центри. Відносно 5 неповнолітніх інформаційної довідки від органів пробації не отримано, оскільки запити ще опрацьовуються.

З метою підготовки інформаційних довідок інтерв'ювання 57 неповнолітніх проводилось за участю психолога органу пробації. За результатом інтерв'ювання криміногенні потреби щодо 35 неповнолітніх не виявлені, у 2-х з цих випадків органи пробації повідомили про необхідність надання більшого строку для зібрання повної інформації.

Інформаційні довідки відносно 104 неповнолітніх містять рекомендації можливих додаткових засобів ресоціалізації та розвитку особистості. Загалом такі рекомендації стосуються проведення заходів, спрямованих на корекцію поведінки, розвиток особистих якостей, мотивування до навчання та корисного проведення дозвілля, покращення взаємовідносин з батьками або законними представниками, посилення соціального нагляду, розвитку навичок асертивності, відвідування гуртків тощо.

*- далі Інформаційна довідка

IV. Аналітична інформація щодо деяких викликів (проблематики) реалізації Програми.

1. Ключові суб'єкти механізму взаємодії із системою надання безоплатної правничої допомоги для цілей реалізації Програми відповідно до нормативно-правового акту, який визначає порядок реалізації Програми:

- Міністерство юстиції України;
- Міністерство внутрішніх справ України;
- Національна поліція України;
- Офіс Генерального прокурора;
- медіатори;
- Державна установа «Центр пробації»;
- установи, організації, фізичні особи (за згодою), діяльність яких спрямована, зокрема, на розвиток особистості неповнолітніх, їх ресоціалізацію, та які можуть надавати консультативну підтримку у визначенні додаткових засобів ресоціалізації, що можуть бути передбачені угодою за результатами медіації, а надавати консультативну підтримку з питань їх обрання щодо конкретного неповнолітнього;
- психологи, які можуть надавати загальну інформацію щодо особистості неповнолітнього, включаючи його соціально-психологічну характеристику та криміногенні потреби, для визначення додаткових засобів ресоціалізації за згодою неповнолітнього та його законного представника під час підготовки до медіації або її проведення.

Ключова проблематика у механізмі взаємодії.

1) Суди/судді не є суб'єктами, задіяними у Програмі, що є викликом для її реалізації. Зокрема, Програма може бути застосована в період, коли суд роз-

глядає кримінальне провадження щодо неповнолітнього, але судей не уповноважено на інформування (ініціацію) про застосування Програми. Єдиним суб'єктом, який може на стадії судового розгляду ініціювати участь у Програмі, залишається захисник та/або представник потерпілого (адвокат) у кримінальному провадженні. Крім того, за результатами аналізу ухвал/вироків суду у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх, які взяли участь у Програмі, спостерігається кардинально різна судова практика, зокрема, судді як беруть, так і не беруть до уваги інформацію про участь неповнолітнього у Програмі. Деякі ухвали (вироки) містять інформацію про участь неповнолітнього у Програмі, але не містять висновків чи вплинули та яким чином вплинули результати участі у Програмі на прийняття судом рішення щодо відповідальності неповнолітнього.

2) Програма не передбачає механізму залучення суб'єктів, які гарантуватимуть надання загальної інформації щодо особистості неповнолітнього, включаючи його соціально-психологічну характеристику та криміногенні потреби, для визначення додаткових засобів ресоціалізації, гарантуватимуть надання консультативної підтримки у визначенні та обранні додаткових засобів ресоціалізації щодо конкретного неповнолітнього, і, ключове – реалізують заходи ресоціалізації за згодою сторін кримінально-правового конфлікту.

3) Не визначено порядок моніторингу виконання угод за результатами медіації, а також моніторингу результативності Програми, включно з індикаторами, що свідчитимуть про успішність її застосування.

2. Особи, на яких спрямована реалізація Програми:

- неповнолітні з 14 до 18 років, які є підозрюваними чи обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення. Також, у Програмі можуть брати участь особи, які досягли 18 років і вчинили кримінальне правопорушення у неповнолітньому віці;
- потерпілі у кримінальному провадженні (юридичні особи, неповнолітні (з 14 років) та повнолітні фізичні особи).

Ключова проблематика.

Не можуть брати участь у Програмі неповнолітні:

- яким виповнилося 14 років, вчинили суспільно небезпечні діяння, і не досягли віку кримінальної відповідальності;
- які вчинили кримінальні правопорушення, внаслідок яких заподіяно шкоди державі, громадським інтересам і відсутня потерпіла сторона, яка набула процесуального статусу (прав і обов'язків потерпілого). Зокрема, у випадку кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України та інших.

3. Суб'єкти Програми, які відповідно до нормативно-правового акту, можуть передавати згоди неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого та потерпілого на участь у Програмі (далі – згоди на участь у

Програмі):

- дізнавачі;
- слідчі;
- прокурори;
- адвокати (захисники, представники потерпілого у кримінальному провадженні).

Ключова проблематика.

1) Не мають права / не уповноважені на передачу до центрів згод на участь у Програмі;

- неповнолітні підозрювані (обвинувачені), потерпілі та їх законні представники.
- суд/судді.

2) Адвокати не використовують можливий механізм. За 5 перших місяців реалізації Програми, адвокати не передавали до центру згод на участь у Програмі.

Довідково: «Адвокат має залишатися незалежним від свого клієнта. У межах дотримання принципу законності адвокат зобов'язаний у своїй професійній діяльності виходити з переваги інтересів клієнта. Адвокат за можливості сприяє досудовому та позасудовому порядкам урегулювання спорів між клієнтом та іншими особами» (ст. 8 Правил адвокатської етики).

4. Залучення медіаторів.

З метою забезпечення реалізації Програми на всій території України, Координаційним центром з 20 лютого по 16 квітня 2025 року проведено конкурсний відбір медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги (далі – конкурсний відбір).

За результатами конкурсного відбору 48 медіаторів включені до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги (далі – Реєстр).

Всього до Реєстру **станом на 16 червня 2025 року** включено 182 медіатора <https://legalaid.gov.ua/reyestr-mediatoriv/>. Реєстр формується з 2022 року.

Медіатор, якого включено до Реєстру, укладає з договір про надання послуг з медіації у межах Програми, після підтвердження спеціалізації медіатора для надання послуг з медіації, проведення якої забезпечують центри з надання безоплатної правничої допомоги за найменуванням спеціалізації «медіація у відновному правосудді за участю неповнолітніх осіб» (Порядок підтвердження спеціалізації медіатора для надання послуг з медіації, проведення якої забезпечують центри з надання безоплатної правничої допомоги, затвердженого наказом Координаційного центру з надання правничої допомоги від 15 серпня 2024 року № 95 (із змінами внесеними наказом Координаційного центру від 25.12.2024 року № 112).

Таким чином, центри укладають договір виключно з тим медіатором, який підтвердив спеціалізацію.

Станом на 16 червня 2025 року з загальної кількості медіаторів, включених до Реєстру, 54 медіатора підтвердили спеціалізацію медіатора за найменуванням спеціалізації «медіація у відновному правосудді за участю неповнолітніх осіб».

Інші медіатори продовжують подавати в установленому порядку заяви про підтвердження спеціалізації та визначатися щодо форми своєї діяльності для укладання договору з центрами.

Медіатори в межах Програми можуть надавати послуги з медіації очно або онлайн, в тому числі за межами району, в якому вони проживають або в якому зареєстроване їх місце діяльності. Механізм виплати винагороди та відшкодування витрат, пов'язаних з наданням послуг з медіації медіаторам, включеним до Реєстру, визначено Порядком оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 року № 63.

Протягом звітного періоду центри залучили у межах Програми для надання послуг з медіації 42 медіатора, які включені до Реєстру (очно – у 45 випадках, онлайн – у 88 випадках). Залучення медіаторів очно залишається пріоритетом.

Якщо центр отримує заяви про участь у Програмі в межах одного кримінального провадження щодо двох або більше неповнолітніх, в тому числі яких визнано потерпілим у кримінальному провадженні, центр шляхом видачі окремих доручень для надання послуг з медіації залучає для реалізації Програми двох медіаторів (за наявності).

Протягом звітного періоду центри залучили у межах Програми двох медіаторів для 25 випадків.

Додаток 1

Адреси електронної пошти для передачі згод на участь у Програмі відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення

№ з/п	Найменування регіону України	Найменування адреси електронної пошти відповідного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги, на яку приймаються запити про залучення психолога
За юрисдикцією Західного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги		
1	Львівська область	order@legalaid.lviv.ua
2	Закарпатська область	order@legalaid.uz.ua
3	Тернопільська область	order@legalaid.te.ua
4	Івано-Франківська область	order@legalaid.if.ua
5	Чернівецька область	order@legalaid.cv.ua

№ з/п	Найменування регіону України	Найменування адреси електронної пошти відповідного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги, на яку приймаються запити про залучення психолога
6	Рівненська область	order@legalaid.rv.ua
7	Волинська область	order@legalaid.lt.ua
За юрисдикцією Північного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги		
8	Житомирська область	order@legalaid.zt.ua
9	Хмельницька область	order@legalaid.km.ua
10	Вінницька область	order@legalaid.vn.ua
11	Черкаська область	order@legalaid.ck.ua
12	Київська область	order@legalaid.kiev.ua
13	м. Київ	order.kyiv@legalaid.kiev.ua
За юрисдикцією Південного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги		
14	Одеська область	order@legalaid.od.ua
15	Миколаївська область	order@legalaid.mk.ua
16	Херсонська область	order@legalaid.ks.ua
17	Кіровоградська область	order@legalaid.kr.ua
За юрисдикцією Південно-Східного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги		
18	Запорізька область	order@legalaid.zp.ua
19	Донецька область	order@legalaid.dn.ua
20	Дніпропетровська область	order@legalaid.dp.ua
За юрисдикцією Східного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги		
21	Полтавська область	order@legalaid.pl.ua
22	Чернігівська область	order@legalaid.cn.ua
23	Сумська область	order@legalaid.sm.ua
24	Харківська область	order@legalaid.kh.ua

Додаток 2

Контактні дані працівників міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги, які відповідають за організацію регіональних круглих столів «Хід реалізації та перші результати Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» (січень – березень 2025 року)

№ з/п	Найменування міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Посада	Адреса електронної пошти	Телефон
Львівська, Закарпатська, Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Рівненська, Волинська області					
1	Західний міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги	Мельник Яна Юріївна	начальник відділу забезпечення проведення медіації управління організації надання безоплатної вторинної правової допомоги та проведення медіації	yana.melnyk@legalaid.lt.ua	(0332) 78-79-95
Житомирська, Хмельницька, Вінницька, Черкаська, Київська області та м. Київ					
2	Північний міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги	Думбровський Валерій Анатолійович	головний юрист відділу забезпечення проведення медіації управління організації надання безоплатної вторинної правничої допомоги та проведення медіації	valerii.dumbrovskyi@legalaid.vn.ua	(044) 593-97-60

№ з/п	Найменування міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Посада	Адреса електронної пошти	Телефон
Одеська, Миколаївська, Херсонська, Кіровоградська області					
3	Південний міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги	Морозенко Олена Георгіївна	начальник відділу організації надання безоплатної вторинної правничої допомоги у цивільних та адміністративних справах управління організації надання безоплатної вторинної правничої допомоги та проведення медіації	olena.morozenko@legalaid.ks.ua	(048) 726-22-23
Запорізька, Донецька, Дніпропетровська області					
4	Південно-Східний міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги	Качура Олена Олександрівна	головний юрист відділу забезпечення проведення медіації управління організації надання безоплатної вторинної правничої допомоги та проведення медіації	olena.kachura@legalaid.zp.ua	(061) 702-31-51
Полтавська, Чернігівська, Сумська, Харківська області					
5	Східний міжрегіональний центр з надання безоплатної правничої допомоги	Демченко Олена Миколаївна	заступник начальника управління організації надання безоплатної вторинної правничої допомоги та проведення медіації	olena.demchenko@legalaid.sm.ua	(057) 766-01-74

Або можна зателефонувати на Єдиний контактний номер телефону системи надання безоплатної правничої допомоги: 0800 213 103, дзвінки безкоштовні.

Додаток 3

Передумови затвердження програми

З 2019 по 2023 роки на базі системи надання БПД реалізовувався пілотний проєкт «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» (наказ Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 року № 172/5/10). У 2019 році реалізація пілотного проєкту розпочалась у шести регіонах України: Донецькій, Одеській, Львівській, Луганській, Миколаївській та Харківській областях. За підсумками реалізації у квітні 2020 році пілотний проєкт було поширено на всю територію України.

Пілотний проєкт ґрунтувався на відновних підходах у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини, вчинені неповнолітніми, і включав в себе скоординовану організацію ефективної комунікації між такими неповнолітніми і потерпілими від вчинених ними кримінальних правопорушень з метою забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх правопорушників із кримінального процесу (за наявності законодавчих підстав), а також ужиттям узгоджених заходів для їх ресоціалізації та запобігання повторним кримінальним правопорушенням.

Необхідність застосування такого підходу за участю неповнолітніх, які опинилися у контакті з законом, була закріплена у Національній стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1027-р.

Пілотний проєкт було запроваджено за підтримки Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх, а також до 2021 року підтримувався Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.

Медіація була ключовим інструментом на шляху досягнення мети цього пілотного проєкту. В межах пілотного проєкту медіація застосовувалася для того щоб спробувати врегулювати конфлікт у кримінальному провадженні між потерпілим та неповнолітнім підозрюваним, а також організувати комунікацію між сторонами конфлікту про можливість визначення, обрання та узгодження заходів ресоціалізації неповнолітнього, який бере на себе відповідальність за наслідки вчиненого кримінального правопорушення.

Пілотним проєктом активно користувалися прокурори окружних прокуратур, як процесуальні керівники досудового розслідування. За механізмом пілотного проєкту, який затверджувався у 2019 році, прокурор інформував неповнолітнього, який підозрюється у вчиненні кримінального проступку або нетяжкого злочину, та його законного представника, а також потерпілу сторону, про можливість взяти участь у Програмі. Якщо сторони давали попередню згоду на Програму, прокурор передав згоди сторін до центру з надання безоплатної правничої допомоги (далі — Центр).

Центр:

- перевіряв чи передані згоди сторін відповідають умовам участі у пілотному проєкті;
- видавав доручення посереднику для проведення медіації;

- організовував зустрічі сторін та посередника;
- взаємодіяв з установами, організаціями, діяльність яких спрямована, зокрема, на розвиток особистості неповнолітніх, їх ресоціалізацію. В тому числі взаємодіяв з уповноваженими органами пробації щодо отримання загальної інформації про дитину, зокрема її соціально-психологічної характеристики, криміногенних потреб, отримання консультативної підтримки з питань визначення та обрання заходів ресоціалізації для неповнолітнього.

Посередник міг проводити медіацію з урахуванням вікових особливостей, розумових здібностей дитини, потреб та інтересів дитини, усвідомлення нею значення своїх дій під час участі в процедурі медіації. У разі досягнення домовленостей між сторонами, посередник направляв письмову угоду за результатами Програми до Центру. Центр опрацьовував таку угоду, готував на її основі інформацію щодо результатів участі неповнолітнього у пілотному проєкті та надсилав її прокурору для врахування при прийнятті рішення щодо закінчення досудового розслідування. Якщо така угода надходила після закінчення досудового розслідування, сторони самостійно могли подати її до суду.

За даними системи надання БПД, за період реалізації Програми з 2019 по листопад 2023 року, прокурори поінформували 1254 неповнолітніх, їх законних представників про можливість участі у пілотному проєкті та передали до Центрів 517 згод сторін на участь в ньому. Центри прийняли 495 рішень про застосування Програми та видали 497 доручень посередникам для проведення медіації. Було укладено 376 угод про застосування Програми, 352 неповнолітніх успішно її пройшли.

На початку впровадження пілотного проєкту в системі надання БПД була відсутня бюджетна програма для оплати послуг медіації. В той же час, за наявності в системі БПД бюджетної програми «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги», механізму укладання контрактів (договорів) з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, було прийнято рішення навчити пул адвокатів базовим навичкам медіації для врегулювання конфліктів у кримінальному провадженні. Понад 120 адвокатів були навчені тренерами громадської організації «Інститут миру і порозуміння», які мали досвід реалізації в Україні відновного правосуддя. Навчання проводилося за підтримки Представництва дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.

Отже, пілотний проєкт визначав, що медіацію проводить посередник з числа адвокатів, які включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, та пройшли навчання з реалізації Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення.

Оплата послуг посередників протягом перших 6-ти місяців здійснювалася за рахунок Представництва дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Надалі, за пропозицією системи БПД, у порядок оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, який затверджено Кабінетом Міністрів України, було внесено зміни щодо можливості оплати їх роботи за проведення медіації у межах пілотного проєкту.

Поряд з цим, у 2021 році Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про медіацію», яким визначено, що медіацію проводить медіатор. Цим же законом визначено статус та вимоги до медіатора.

В зв'язку з цим, система надання БПД та Міністерство юстиції України пра-

цювали над тим, щоб унормувати медіацію в системі БПД, зокрема привести акти, які її регулюють, у відповідність до Закону України «Про медіацію», в тому числі прийняти постанову Кабінету Міністрів України про оплату послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами.

Одна з ключових цілей, що була поставлена в питаннях унормування медіації в системі надання БПД, було формування системи, яка дозволить залучати до проведення медіації медіаторів з різним професійним бекграундом (правники, психологи, педагоги тощо), не обмежуючи залучення центрами медіаторів виключно з числа адвокатів.

Так, 02 вересня 2022 року Кабінетом Міністрів України було покладено на Мін'юст завдання визначити механізм відбору медіаторів для надання послуг з медіації, яку будуть забезпечувати центри, та визначити порядок ведення реєстру медіаторів. Кабінетом Міністрів України також було встановлено розмір оплати послуг медіаторів, які залучаються центрами.

Протягом 2022-2023 років Координаційним центром з надання правничої допомоги було сформовано реєстр медіаторів (повна назва – Реєстр медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги), визначено порядок підтвердження спеціалізації медіаторів у відновному правосудді за участю неповнолітніх, сформовано у структурі центрів спеціальні відділи забезпечення проведення медіації. До реєстру увійшли медіатори, що мають різну вищу освіту, є правниками, адвокатами, психологами, педагогами, суддями у відставці, нотаріусами.

Було проаналізовано, що практична реалізація пілотного проєкту з 2019 року супроводжувалася різним трактуванням щодо її прямого відношення до процесу відновного правосуддя, який використовується у багатьох передових країнах світу для гуманістичного підходу реакції на злочин та його наслідки. Адже назва пілотного проєкту та його положення прямо не відображали те, що проєкт стосується процесу відновного правосуддя. Крім того, не рідко назва пілотного проєкту формувала у стейкхолдерів системи надання БПД бачення того, що начебто він в першу чергу застосовується для неповнолітніх, які вчинили правопорушення і дитина має бути виведена з кримінального процесу. За цим, нерідко втрачався сенс у перевагах участі потерпілої сторони, начебто інтереси підозрюваного ставилися вище інтересам потерпілого, який мав дати шанс дитині на друге життя, тоді як реалізація принципів відновного правосуддя має балансувати рівність інтересів як потерпілого, так і правопорушника.

Пілотний проєкт ускладнювався тим, що сторони кримінально-правового конфлікту не знали про можливість участі в ньому на ранній стадії досудового розслідування.

Сторони кримінально-правового конфлікту могли дізнатися про можливість участі у проєкті на різних стадіях досудового розслідування, зокрема тоді, коли дізнавачами або слідчими вже було подано прокурору на затвердження складаний ними обвинувальний акт або клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру.

Відповідно, якщо прокурор приймав рішення про закінчення досудового розслідування без врахування результатів участі у пілотному проєкті, зокрема результатів процедури примирення та ресоціалізації, це значно впливало на те, чи будуть мати підозрювані та потерпілі бажання далі брати участь у пілотному проєкті.

Процес ускладнювався і тим, що загальний строк здійснення досудового розслідування щодо кримінальних проступків складає 20 днів, медіація могла розпочатися наприкінці цього строку, відповідно в таких випадках матеріали кримінального провадження передавалися до суду без урахування інформації за результатами медіації у межах пілотного проєкту.

Крім того, за наслідками введення в Україні воєнного стану, 03 березня 2022 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 2117-IX «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство». З цього часу неповнолітні, які вчиняли крадіжки та грабежі (близько 80% від загальної кількості правопорушень), не могли взяти участь у проєкті, оскільки такі правопорушення стали кваліфікуватися як тяжкі злочини.

Участь у пілотному проєкті пропонувалася лише неповнолітньому підозрюваному. Можливість участі у програмі неповнолітнього у статусі обвинуваченого не була врегульована. Умови участі були обмежені класифікацією кримінального правопорушення (тільки кримінальні проступки і нетяжкі злочини), а також повторністю вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім.

Також не було врегульоване питання можливості адвокату (захиснику, представнику потерпілого) ініціювати участь свого підзахисного/клієнта у програмі відновного правосуддя.

Що змінилося у новій програмі відновного правосуддя.

Програма відновного правосуддя:

- включає термінологію, яка відповідає Закону України «Про медіацію», а також актам законодавства, що регулюють питання залучення медіаторів з Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги;
- визначає терміни «відновне правосуддя у межах Програми», «ресоціалізація неповнолітнього», «додаткові засоби ресоціалізації та розвитку неповнолітнього», «реінтеграція неповнолітнього та потерпілого у межах Програми», «угода за результатами медіації у межах Програми»;
- визначає, що відновне правосуддя за цією програмою проводиться саме у формі медіації (за загальною світовою практикою відновне правосуддя може застосовуватися у формі сімейної конференції, посередництва, кола правосуддя, конференції жертв і правопорушників та інше);
- конкретизує мету та завдання програми, при цьому, розмежував виведення неповнолітнього з кримінального процесу та участі у процесі відновного правосуддя;
- удосконалює підхід надання сторонами конфлікту свідомої згоди на участь у програмі, шляхом залучення до цього процесу медіатора.
- Програма не обмежена строками здійснення досудового розслідування та судового розгляду.

Серед нововведень проєкту також – можливість:

- брати участі у відновному правосудді не лише неповнолітнім підозрюваним, а й неповнолітнім обвинуваченим;
- брати участі у відновному правосудді не лише неповнолітнім, які вперше

вчинили кримінальні проступки та нетяжкі злочини, а й тяжкі злочини (неповнолітні, які підозрюються, обвинувачуються у вчиненні тяжких злочинів за кваліфікацією статей 185, 186 Кримінального кодексу України, що найчастіше вчиняються неповнолітніми, зможуть брати участь у програмі);

- ініціювати застосування механізму відновного правосуддя слідчим, дізнавачем, а прокурором лише якщо ним буде встановлено, що слідчий або дізнавач не поінформували неповнолітнього та його законного представника, потерпілого та його законного представника про можливість участі у програмі;
- ініціювати застосування механізму відновного правосуддя захисником неповнолітнього, представником потерпілого у кримінальному провадженні;
- залучати до двох медіаторів у разі участі двох або більше неповнолітніх, в тому числі якщо неповнолітньою особою є потерпіла сторона;
- визначати спільний механізм взаємодії між системою надання БПД та Державною установою «Центр пробації» для досягнення мети програми;
- залучати для реалізації мети програми психологів, за умови їх наявності, в порядку, визначеному Координаційним центром з надання правничої допомоги;
- запровадити порядок проведення моніторингу програми відновного правосуддя;
- збільшити кількість кримінальних проваджень, в яких під час досудового розслідування та судового розгляду будуть братися до уваги наслідки застосування відновного правосуддя поряд з дотриманням усіх вимог законодавства України про кримінальну відповідальність.

Як відбуватиметься реалізація програми відновного правосуддя у формі медіації:

Програма може бути застосована у разі:

- наявності потерпілої сторони — фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди;
- наявності неповнолітнього, який є підозрюваним чи обвинуваченим у вчиненні кримінального правопорушення;
- визнання неповнолітнім факту наявності події кримінального правопорушення;
- згоди неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого і потерпілого на участь у Програмі.

З метою реалізації Програми проводиться медіація між потерпілим та неповнолітнім, який є підозрюваним чи обвинуваченим у вчиненні кримінального правопорушення. Домовленості фіксуються укладанням угоди за результатами медіації.

Проведення медіації забезпечують міжрегіональні центри з надання безоплатної правничої допомоги, шляхом залучення медіатора, включеного до відповідного Реєстра.

Оголошення про дату запуску програми відновного правосуддя буде розміщено на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Кроки, які важливо запровадити системі надання БПД у зв'язку з запуском пілотного проєкту:

- унормувати питання укладання договорів з медіаторами, включеними до Реєстру, правил проведення медіації, забезпечення проведення якої здійснюють центри, форм звітів і протоколів, які будуть подавати медіатори для отримання винагороди за свою роботу за рахунок Державного бюджету України, забезпечення проведення моніторингу якості послуг з медіації та підвищення професійного рівня медіаторів;
- провести комунікаційну кампанію серед усіх зацікавлених стейкхолдерів у реалізації програми;
- інформувати найбільші торгові мережі України, зокрема супермаркети та гіпермаркети, що стикаються з крадіжками за участю неповнолітніх, про дію в Україні державної програми відновного правосуддя та її переваги;
- продовжити формувати Реєстр медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги;
- продовжити проводити роботу, спрямовану на те, щоб більше медіаторів зі спеціалізацію проведення медіації у відновному правосудді співпрацювали з міжрегіональними центрами з надання безоплатної правничої допомоги;
- оголосити набір медіаторів на участь у спеціалізованій підготовці медіатора відповідно до Закону України «Про медіацію» для проведення медіації у відновному правосудді;
- запровадити детальний план дій для реалізації програми для міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги, зокрема, відділів забезпечення проведення медіації.

Довідково. Для отримання додаткової інформації або за наявності уточнюючих запитань про програму відновного правосуддя, можливість медіатору бути включеним до Реєстру, можна звертатися на адресу електронної пошти управління впровадження альтернативних способів врегулювання спорів Координаційного центру з надання правничої допомоги adr.department@legalaid.gov.ua.

Проблемні питання реалізації через призму результатів 23-х регіональних круглих столів

«Хід реалізації та перші результати Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення», які відбулися за участю більше 4000 учасників в усіх регіонах України (на підконтрольній території України) протягом лютого – березня 2025 року.

1) Про регіональні круглі столи.

Протягом лютого-березня 2025 року міжрегіональні центри з надання безоплатної правничої допомоги (далі – центри), за підтримки Координаційного центру, проєкту «Трансформаційне відновлення задля безпеки людей в Україні», що фінансується Урядом Японії та впроваджується Програмою розвитку ООН (ПРООН) в Україні, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора та Державної установи «Центр пробації», організували та провели 23 регіональні зустрічі (круглі столи) на тему «Хід реалізації та перші результати Програми відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення» (далі – Програма).

Основною метою круглих столів було:

- презентація ключових аспектів механізму Програми;
- представлення та обговорення ролі та впливу кожного ключового стейкхолдера реалізації Програми;
- обговорення ходу реалізації Програми, зокрема її успішні практики, виклики, проблематика та перспективи реалізації;
- окреслення кроків, необхідних для посилення ефективності реалізації Програми.

У круглих столах приймали участь дізнавачі, слідчі, прокурори, працівники системи надання безоплатної правничої допомоги, адвокатура, медіатори, судді, суб'єкти, діяльність яких спрямована на розвиток та ресоціалізацію неповнолітніх у конфлікті з законом та реінтеграцію потерпілих (психологи, педагоги, вчителі, представники закладів освіти, центрів зайнятості, уповноважених органів з питань пробації, установ соціального захисту, реабілітаційних центрів, інші зацікавлені особи).

В межах проведення круглих столів:

- забезпечено друком 90 тис. брошур «Відновне правосуддя: путівник для потерпілого» та «Відновне правосуддя: путівник для неповнолітнього». Матеріал погоджено з Міністерством внутрішніх справ України, Національ-

ною поліцією України, Офісом Генерального прокурора та Державною установою «Центр пробації», проводиться робота щодо його розповсюдження серед зацікавлених осіб;

- підготовлено детальний інформаційно-аналітичний звіт про хід реалізації Програми.

У круглих столах взяли участь більше 4000 тис. осіб (700 осіб очно та 3,5 тис. учасників онлайн). Долучення учасників здійснювалось в тому числі за активної підтримки Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора та Державної установи «Центр пробації».

Про проведення круглих столів та їх результати висвітлено у тelenовинах на 7-ми каналах ЗМІ, а також публікацій в ЗМІ: 6 дописів та 2 передачі на радіо.

Ключові висновки регіональних круглих столів:

- як продемонстрували загальні результати зустрічей з вищевказаною цільовою аудиторією кількістю більше 4000 тис. осіб з усієї території України, аудиторія не обізнана або не достатньо обізнана про мету та наслідки процесу відновного правосуддя;
- необхідно розробити стратегічну дорожню карту або інший документ шляхом залучення рівня формування рішень (політики, керівництво, відомства, громади), зокрема забезпечити обговорення високого рівня з суб'єктами, які формують правову політику та здійснюють стратегічне планування у сфері доступу до правосуддя в Україні в умовах європейської інтеграції.

2) Про проблематику та питання, які окреслили учасники регіональних круглих столів.

Проблематика: законодавство.

Відновне правосуддя не інтегроване у законодавство про кримінальну відповідальність.

Питання:

- Чи є доцільним внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кримінального кодексу України щодо застосування відновного правосуддя (плюси та мінуси)? Якщо так, яким має бути їх зміст та якими будуть процесуальні наслідки застосування? Які зміни необхідно внести до Закону України “Про безоплатну правничу допомогу”?
-
-
-

- Що необхідно для того, щоб відмовитися від концепції пілотного проєкту та перейти в площину нормативно-правового акту, що визначатиме порядок реалізації програми відновного правосуддя?
-
-
-

- В разі підготовки змін до законодавства про кримінальну відповідальність, які конкретні процесуальні аспекти необхідно розглядати? Зокрема, чи доцільно передбачати процесуальні вимоги до угоди за результатами медіації? Чи будуть та яким чином співвідноситися у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного характеру та додаткові заходи ресоціалізації, визначені угодою за результатами медіації? Чи доцільно впроваджувати процесуальний порядок зупинення розгляду кримінального провадження / відкладення судового засідання у зв'язку з врегулюванням конфлікту у відновному правосудді (на обмежений період) за аналогією Цивільного процесуального кодексу України?
-
-
-

- Чи мають бути та якими функції уповноважених органів з питань пробації та установ соціального захисту для досягнення цілей відновного правосуддя? Чи доцільно запроваджувати обов'язок уповноважених органів з питань пробації включати до досудової доповіді щодо неповнолітнього інформацію про результати участі у програмі відновного правосуддя та що робити, коли на етапі підготовки досудової доповіді ще немає результатів?
-
-
-

Проблематика: інформація про дитину

Не забезпечено гарантовані процедури ідентифікації криміногенних потреб, оцінку ризиків вчинення повторних злочинів відносно неповнолітніх підозрюваних (обвинувачених), які беруть участь у програмі відновного правосуддя, та формування їх соціально-психологічної характеристики. Установи соціального захисту здійснюють оцінку сім'ї, а уповноважені органи з питань пробації - оцінку ризиків вчинення кримінального правопорушення повторно. В контексті цього питання попередньо можуть розглядатися три основні суб'єкти, які могли б скласти соціально-психологічну характеристику неповнолітнього та вивчати їх криміногенні потреби - психологи уповноважених органів з питань пробації (недостатня кількість), психологи установ соціального захисту (не володіють та не уповноважені на використанні необхідної методології виявлення криміногенних потреб та здійснення оцінки ризиків), психологи, які є самозайнятими особами або працюють за наймом, в тому числі в територіальних громадах.

Питання:

- Чи можливо розглядати внесення змін до Закону України "Про пробацію" та інших нормативно-правових актів, які регулюють діяльність уповноважених органів з питань пробації?
-
-

- Кого з суб'єктів системи надання соціальних послуг і яким чином можливо залучити (центри соціальних служб, центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри соціально-психологічної допомоги, соціально-психологічні реабілітаційні центри)?

- Якими можуть бути додаткові механізми залучення психологів, які є самозайнятими особами або працюють за наймом, в тому числі в територіальних громадах? Чи можливо створити спеціальний список (реєстр/мапу) психологів для вказаних цілей?

Проблематика: своєчасність пропонування та застосування

Обмежене коло суб'єктів ініціації програми відновного правосуддя та відсутність правозастосування для судів.

Питання:

- Які наявні перешкоди у можливості потерпілому та підозрюваному (обвинуваченому) самостійно звертатися з проханням брати участь у відновному правосудді? Якщо такі перешкоди відсутні, що потрібно зробити, щоб такий механізм з'явився в українському законодавстві?

- Участь у програмі не можуть брати діти до 14 років, як правопорушники так і потерпілі (з огляду на положення Цивільного кодексу України). Чи це означає, що для таких дій має діяти інша програма відновного правосуддя?

- Чи можна включити до суб'єктів участі у програмі відновного правосуддя дітей з 14 років, які не досягли віку кримінальної відповідальності?

- Чи можливо додати до участі у програмі відновного правосуддя дорослих (осіб, які досягли повноліття) підозрюваних (обвинувачених), якщо вони вчинили правопорушення разом з неповнолітніми (погляд з точки зору підходів до інтервенції в конфлікт)?
-
-
-

- Яким чином на законодавчому рівні забезпечити процесуальний порядок інформування сторін судом про програму відновного правосуддя, запитування судом у сторін інформації про участь та їх думки щодо впливу участі, а також взяття судом до уваги результатів участі? Які процесуальні права та обов'язки судді доцільно передбачити у Кримінальному процесуальному кодексі України? Якщо реалізація пілотного проєкту триватиме без змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України, чи потрібно включити суди/суддів у коло суб'єктів, які інформують про програму відновного правосуддя та передають до центрів з надання безоплатної правничої допомоги попередні згоди сторін на участь?
-
-
-

- Яким чином залучити до ініціації адвокатуру (окрім інструменту внесення змін до стандартів якості надання безоплатної вторинної правничої допомоги адвокатами)? Оскільки стандарти поширюються лише на адвокатів, які включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу, чи можуть бути впроваджені інші нормотворчі ініціативи для сприяння мотивації адвокатів? Чи доцільно розглядати перспективи зміни методології оплати послуг адвокатів у зв'язку з захистом/представництвом інтересів їх клієнтів, які досягли згоди за результатами участі у програмі відновного правосуддя?
-
-
-

Проблематика: виконання домовленостей

Відсутні підтвердження виконання зобов'язань за умовами угоди за результатами медіації.

Питання

- Чи потрібно проводити моніторинг виконання угод за результатами меді-

ації як в частині виконання зобов'язань щодо відшкодування шкоди, так і в частині виконання додаткових засобів ресоціалізації? На якого суб'єкта доцільно покласти завдання щодо моніторингу виконання зобов'язань особливо щодо угод, зобов'язання за якими мають бути виконані після закриття кримінального провадження або завершення розгляду справи судом?

-
-
-
- Чи можливо розглядати суд, як суб'єкта, який своєю ухвалою може зобов'язати відповідну установу, в межах її компетенції, до здійснення контролю за виконанням додаткових засобів ресоціалізації?

-
-
-
- Чи доцільно передбачати процесуальні вимоги до угоди за результатами медіації? Чи будуть та яким чином співвідноситися примусові заходи виховного характеру та додаткові заходи ресоціалізації, визначені угодою за результатами медіації у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності?

-
-
-
- Чи доцільно передбачити угодою за результатами медіації зобов'язання сторін повідомляти про виконання зобов'язань не тільки центр, а й адвоката, а також дізнавача/слідчого, прокурора, суд, в залежності від стадії кримінального процесу (наразі механізм не досконалий, центр - це учасник кримінального провадження)?

Проблематика: законні представники правопорушників

Існують непоодинокі випадки коли законний представник неповнолітнього діє не в його інтересах або законний представник відсутній (відбулося вилучення дитини, не можливо встановити контакт з законним представником)

Питання:

- Чи доцільне внесення змін до Закону України “Про медіацію” з метою можливого залучення в якості учасника медіації того законного представника, якого було замінено у кримінальному провадженні (тобто без рішення органу опіки та піклування)?

- Чи є доцільним і можливим впровадження механізмів батьківської відповідальності у разі якщо законний представник діє не в інтересах неповнолітнього? Чи можливо передбачити механізм, за яким суд окремою ухвалою буде зобов'язувати батьків неповнолітнього вчиняти певні дії (у разі отримання судом від уповноваженого органу з питань пробації інформації про необхідність проводити додаткову роботу з батьками)?

- Якими мають бути дії центру та/або медіатора у разі якщо законний представник діє не в інтересах неповнолітнього (заміна законного представника у кримінальному провадженні не дорівнює заміні законного представника у процедурі медіації)?

- Якими мають бути дії центру, якщо дізнавач, слідчий, прокурор надіслали до центру згоду представника служби у справах дій на участь неповнолітнього у програмі відновного правосуддя, який не є в розумінні Цивільного кодексу України законним представником неповнолітнього, а є законним представником у кримінальному провадженні (заміна законного представника у кримінальному провадженні не дорівнює заміні законного представника у процедурі медіації. Ні центр ні медіатор не досліджують документи, що підтверджують повноваження законного представника)?

- Як діяти центру та/або медіатору у разі отримання від уповноваженого

органу з питань пробації інформаційної довідки щодо неповнолітнього, в якій зазначено про необхідність проведення додаткової виховної або іншої роботи з корекції поведінки законного (законних) представника (представників) неповнолітнього (центр не є розпорядником інформації)?

- Яким чином проводити процедуру медіації у випадках, коли законний представник неповнолітнього не дає згоду на участь у процедурі, а неповнолітній має намір брати участь (медіатор, центр, учасники кримінального провадження не можуть звернутися за заміною законного представника у кримінальному провадженні, оскільки медіація є процедурою, яка проводиться поза межами кримінального процесуального кодексу)?
-

Проблематика: ресоціалізація та реінтеграція

В Україні відсутні гарантовані індивідуальні додаткові засоби ресоціалізації для неповнолітніх осіб, які не були засуджені, але вчинили кримінальні правопорушення (в межах компетенції уповноважених органів з питань пробації, установ соціального захисту, територіальних громад психологів, які є самозайнятими особами або працюють за наймом, в тому числі в територіальних громадах. В Україні не запроваджено послуги ресоціалізації/реінтеграції/реабілітації для таких осіб.

Питання:

- Яким чином передбачити реально доступні (гарантовані) додаткові індивідуальні засоби ресоціалізації неповнолітніх?
-
-
-

- Чи потрібно і які надавати функції установам в сфері соціального захисту (яка думка з цього приводу Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної сервісної служби України та інших відомств)?
-
-
-

- Чи потрібно та які надавати функції уповноваженим органам з питань пробації?

- Яким чином реально залучити до застосування відновного правосуддя громади в умовах децентралізації? Хто має опікуватися цими питаннями для громад на рівні держави/місцевого самоврядування?

- Чи можливо запроваджувати спеціальні індивідуальні плани для неповнолітніх з виконання додаткових засобів ресоціалізації (програми ресоціалізації/реінтеграції/реабілітації)? Які суб'єкти будуть здійснювати контроль за їх виконанням?

- Чи доцільно впроваджувати тристоронній механізм взаємодії з питань ресоціалізації між центрами, установами соціального захисту та уповноваженими органами з питань пробації? Якою має бути система обміну інформацією для досягнення кінцевої мети ресоціалізації правопорушника та реінтеграції правопорушника і потерпілого?

- Чи повинна та в який спосіб держава та місцеве самоврядування сприяти реінтеграції потерпілих? Якщо так, якими можуть бути механізми реінтеграції для підтримання потерпілих, зокрема і неповнолітніх (програми для потерпілих)?

- Чи доцільно впроваджувати реєстр суб'єктів, які забезпечують заходи ресоціалізації (в тому числі з числа психологів)? Яким чином центрам/медіаторам забезпечити інформованість сторін про ті заходи ресоціалізації, на які вони можуть розраховувати та які можуть обирати? Чи можливо створити реєстр/карту таких суб'єктів (за 9 місяців реалізації центри не уклали угод з суб'єктами, які забезпечують розвиток та ресоціалізацію неповнолітніх)?

- Чи доцільно запровадити практику укладення у межах програми відновного правосуддя окремих угод між сторонами (окремо домовленості щодо відшкодування завданої шкоди окремо домовленості щодо виконання додаткових засобів ресоціалізації)?

Проблематика: результативність та моніторинг

Відсутній механізм моніторингу результативності програми відновного правосуддя

Питання:

- Що необхідно моніторити та яким чином (інструменти)? Який суб'єкт (суб'єкти) моніторять? Якими мають бути індикатори досягнення результату?

- Якою має бути система контролю за досягненням результату після того, як кримінальне провадження закрито або завершено судовий розгляд? Як діяти в разі невиконання засобів ресоціалізації?

- Яку систему обліку та обміну інформацією між органами національної поліції, прокуратури, центрами, уповноваженими органами з питань пробації, установами соціального захисту необхідно впроваджувати?

- Як ідентифікувати, що дія програми відновного правосуддя завершилася?

Проблематика: освіченість населення та превентивність

В Україні відсутня програма просвіти/правопросвіти та превентивні заходи для застосування відновного правосуддя. Залученість територіальних громад відсутня/надзвичайно низька

Питання

- Як побудувати реальну/дієву та вимірювальну концепцію взаємодії між суб'єктами для просвіти/правопросвіти у сфері відновного правосуддя?

- Чи можливо на рівні постанови Кабінету Міністрів України або указу Президента України затвердити/схвалити концепцію загальнонаціональної впровадження відновного правосуддя (просвітницькі кампанії, взаємодія у суспільстві щодо застосування відновного правосуддя, дорожня карта впровадження тощо)?

- Який механізм можна запровадити для того, аби сторони конфлікту самостійно брали участь у відновному правосудді до оголошення підозри у кримінальному провадженні?

- Яким чином долучити органи превенції до ініціації програм (програми) відновного правосуддя?

- Яким чином долучити громади, в тому числі шляхом прийняття програм фінансування (субвенцій)? Чи можливо створювати умови фінансування за державний бюджет громад, які опікуватимуться реалізацією державної програми відновного правосуддя (за аналогією деяких штатів США, де державний бюджет через систему безоплатної правничої допомоги виділяється на підтримання територіальної громади)?

Яким чином долучити благодійні фонди та бізнес до просвіти (наприклад, торгівельні мережі)? Як будувати рекламу в інтернет просторі враховуючи і нерідкі випадки вчинення кримінальних правопорушень, кваліфікованих як несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж?

- Яким чином долучити заклади освіти до впровадження та популяризацію програм (програми) відновного правосуддя?
-
-
-

Проблематика: доступ для інших осіб, окрім неповнолітніх з 14 років

В одному кримінальному провадженні щодо вчинення кримінального провадження групою осіб, зокрема у разі наявності декількох підозрюваних (обвинувачених) з числа неповнолітніх та повнолітніх осіб, участь у програмі може взяти лише неповнолітня особа, що з точки зору інтервенції у врегулювання конфлікту є недосконалим методом. В Україні відсутні державні пілотні моделі впровадження відновного правосуддя у формі медіації за участю підозрюваних (обвинувачених), які вчинили кримінальне правопорушення у повнолітньому віці, а також для осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

Питання:

- Чи можливо внести зміни до програми відновного правосуддя, яка буде передбачати можливість участі в межах одного кримінального провадження, стороною якого є неповнолітня особа, усіх підозрюваних (обвинувачених) нза їх добровільною згодою?
-
-
-

- Які законодавчі ініціативи необхідно впровадити для доступу дорослих до програм відновного правосуддя? Чи мають такі зміни спочатку впроваджуватися у пілотному форматі? Чи необхідно почати впровадження з однієї або декількох суб'єктів вразливих категорій осіб (наприклад, військовослужбовці, ветерани, засуджені)?

- Чи можливе вирішення цієї проблеми в умовах чинного законодавства? Якщо це не можливо, чи доцільно впроваджувати відновне правосуддя в інших формах, окрім медіації?

Проблематика: вузькопрофільні інструменти реалізації

Під час реалізації програми відновного правосуддя виникають окремі проблемні питання, пов'язані з недосконалістю процедур.

- Яким чином зменшити ризики відмов сторін кримінально-правового конфлікту у програмі?

- Яким чином забезпечити залучення сторін до програми відновного правосуддя на етапі судового процесу, якщо адвокати сторін не зацікавлені в ініціації, а суд не зобов'язаний вчиняти будь-який процесуальних дій?

- Яким чином суд може враховувати участь неповнолітнього у програмі відновного правосуддя при визначенні питання відповідальності неповнолітнього, якщо неповнолітній та його законні представники не можуть до закриття кримінального провадження повністю відшкодувати завдану шкоду, а держава та місцеве самоврядування не впровадили механізми відшкодування шкоди потерпілим у справах, де правопорушник не є платоспроможним, зокрема неповнолітніх, що перебувають у складних життєвих обставинах? Чи можливо створювати систему відшкодування шкоди потерпілим зі спеціального державного фонду (у випадках неплатоспроможності неповнолітніх та їх законних представників)?

- Яким чином забезпечити підвищення професійного рівня для медіаторів, які забезпечують процес відновного правосуддя (за відсутності ресурсів

для цього у системі надання безоплатної правничої допомоги). Аналогічне питання стосується і адвокатів, від яких очікується підготовка свого клієнта до судового засідання з урахуванням результатів участі у програмі відновного правосуддя?

- Яким чином врегулювати проблематику, пов'язану з неможливістю участі сторін у процесі відновного правосуддя з таких причин: бідність, зокрема відсутність грошей дістатися до місця проведення медіації, відсутність інтернет зв'язку, відсутність у неповнолітніх та їх законних представників кваліфікованого електронного підпису (КЕП)?

- Чи доцільно внести зміни до форми угоди за результатами медіації щодо меж дотримання медіатором умов конфіденційності у тих справах, де є об'єктивна думка вважати, що існує ризик загрози здоров'я/життя учасників медіації?

- Які приміщення, окрім бюро правничої допомоги, можна потенційно використовувати для проведення медіації (зелені кімнати, Барнахуси тощо)?

Перелік актів, які регулюють питання медіації у системі надання безоплатної правничої допомоги:

- постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2022 року № 990 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо деяких питань забезпечення надання послуг з медіації системою безоплатної правової допомоги» (набрання чинності 07.09.2022 року), якою в тому числі внесені зміни до відповідних постанов Кабінету Міністрів України, що регулюють питання оплати послуг за підготовку та проведення медіації у межах Програми, які набрали чинності 07.01.2023 року;
- Порядок ведення Координаційним центром з надання правничої допомоги Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 28.11.2022 року № 5298/5 (набрання чинності 07.09.2022 року, із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2023 року № 3682/5, який набрав чинності 04.12.2023 року);
- Порядок проведення конкурсного відбору медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги», затверджений наказом Міністерства юстиції України від 28.11.2022 року № 5298/5 (набрання чинності 07.09.2022 року, із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2023 року № 3682/5, який набрав чинності 04.12.2023 року);
- наказ Міністерства юстиції України від 28.11.2022 № 5298/5 «Про затвердження Порядку ведення Координаційним центром з надання правничої допомоги Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, Порядку проведення конкурсного відбору медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги» (набрання чинності 07.09.2022 року, із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства юстиції України від 18.10.2023 року № 3682/5, який набрав чинності 04.12.2023 року), яким доручено Координаційному центру:
- проведення конкурсного відбору медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, та формування Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, з урахуванням вимог порядків, затверджених цим наказом;
- установлення механізму підтвердження спеціалізації медіатора для надання послуг з медіації, проведення якої забезпечують центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, укладення договорів з медіаторами, які залучаються центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, порядку проведення моніторингу якості надання медіаторами послуг з медіації;
- затвердження порядку підвищення професійного рівня медіаторів, які залу-

чаються центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

- наказ Міністерства юстиції України від 04.01.2023 року № 77/5 «Про затвердження Змін до Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги», яким центрам надано завдання забезпечувати оплату послуг та відшкодування витрат медіаторів за підготовку і проведення медіації в установленому порядку (набрання чинності 20.01.2023 року);
- наказ Міністерства юстиції України від 27.11.2023 року № 4077/5 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 02.07.2012 року № 967/5», яким центрам надано завдання: залучати у встановленому порядку медіатора, включеного до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, для врегулювання конфлікту між потерпілим та особою, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, та видавати їм доручення для надання послуг з медіації;
- Порядок оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.01.2024 року № 63;
- наказ Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора від 22 липня 2024 року № 2176/5/501/176 «Про реалізацію пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25 липня 2024 року за № 1116/42461;
- Порядок підтвердження спеціалізації медіатора для надання послуг з медіації, проведення якої забезпечують центри з надання безоплатної правничої допомоги, затвердженого наказом Координаційного центру з надання правничої допомоги від 15 серпня 2024 року № 95 (із змінами внесеними наказом Координаційного центру від 25.12.2024 року № 112);
- наказ Координаційного центру та Державної установи «Центр пробації» від 27 вересня 2024 року «Про затвердження Порядку взаємодії міжрегіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги та уповноважених органів з питань пробації у межах реалізації пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення».